

Významný český podnikatel z Hlinců

[<http://kronikaregionu.wz.cz>]

Jaroslav Brouk

V Hlincích, malé obci na Kralovicku, se 11. května roku 1884 narodil v rodině Broukových syn Jaroslav. Ve škole výborně prospíval a učitel přesvědčoval otce, aby dal syna na studie. Jaroslav si však prosadil svou. Vždy toužil stát se obchodníkem, a tak nastoupil do učení. Tohoto kroku nelitoval, neboť, jak sám prohlašoval, naučil se znát hodnotu práce. Teprve později si v praxi nabyté zkušenosti doplňoval teoretickými znalostmi na obchodní škole. Zde se také setkal se spolužákem Josefem Babkou, se kterým pak založili společný podnik. Za první republiky bychom asi nenašli nikoho, kdo by neznal obchodní domy firmy Brouk a Babka, u jejichž zrodu stála nesmírná píle a obchodní nadání hlineckého rodáka. Na své počátky zavzpomínal i na stránkách Kralovického obzoru v roce 1933. Část otiskujeme. Nejen proto, abychom připomněli významného, leč poněkud zapomínaného krajana. Domníváme se, že zkušenosti jednoho z našich předních podnikatelů jsou i po sedmdesáti letech v mnohém poučné.

Otázka, jak vzniklo jméno našich obchodních domů a podniků, zajímala dosud kde koho, kdo poznal firmu Brouk a Babka. Ba mnozí z nich se domnívají, že firma jest jen vymyšlená za účelem reklamním a propagačním. Avšak není tomu tak. Obě jména náležejí skutečným osobám.

Je to jistě zvláštní shoda okolností, že jsme se tak sešli, ale je to skutečnost. Zvláštní náhodou jsme též oba rodáci z kraje plzeňského, ač každý z jiného konce. Já jsem z obce Hlince na Kralovicku a Josef Babka z Mochtína u Klatov. Setkali jsme se na obchodní škole, kde jsme byli vyvoláváni a zkoušeni společně. Jelikož abecední pořadí Babka a Brouk neznělo tak dobře, zavedli již tehdy někteří páni profesori libozvučnější Brouk a Babka. Ovšem nepomysleli, že to bude jednou firma velkých obchodních domů.

Ve studiu jsme si vzájemně vypomáhali a tak navázali jsme přátelství, které zůstalo trvalé. Po absolvování obchodní školy šli jsme oba opět do praktického života. Já jsem zůstal v Praze a pan Babka šel do Vídně. Přátelský styk byl přirozeně udržován dopisováním dále. Po několikaleté praxi v předních pražských podnicích, když mi bylo 24 let, osamostatnil jsem se otevřením odborného závodu koloniálního v Praze VII., který během roku jsem rozšířil na zasilatelství kávou a čajem.

V té době hodlal se též osamostatnit i pan Babka, čítající rovněž 24 roků, a tak jsme přišli na myšlenku spojit se k společnému podnikání. Majíce jeden k druhému neomezenou důvěru, snadno jsme se dohodli o společenské smlouvě a pan Babka vstoupil ke mně do podniku. Založili jsme tehdy veřejnou obchodní společnost pod protokolovanou firmou Brouk a Babka. Zasilatelství a obchod kávu jsme rozšířili, používajíc všech moderních a účinných prostředků propagačních. Dodávkami kávy a čaje výborné jakosti za nejnižších cen nabyla firma hned napoprvé dobrého zvuku, který se stal později tak populárním.

Když později pan Babka pro vážnou chorobu za účelem léčení z firmy vystoupil, dohodli jsme se o ponechání dosavadní firmy i nadále a zůstali jsme si dodnes nejlepšími přáteli. Navštěvujeme se vzájemně a rádi při tom vzpomínáme na společně prožitě dobou, třebaže byly to těžké začátky.

Základ k vybudování obchodních domů Brouk a Babka byl dán otevřením obchodu koloniálním zbožím počátkem roku 1908. Začal jsem za pultem s několika prodáváči a při tom jsem měl hlavu plnou ideálů, které jsem však nemohl okamžitě realizovati. Ovládl jsem nejvyšší organizační umění: organizovati úměrně svým silám, staré bourati, nové stavěti, ale vždy jen tolik, kolik za daných poměrů mohu využít a zvládnouti. Tento postup nastiňuje v hrubých rysech celý vývoj až po dnešní stav. Začínal jsem s poměrně malým kapitálem a chtěl jsem vybudovati větší podnik, který by byl hned od počátku rentabilní. Za takový jsem považoval obchod kávu a čajem, tedy potravinami, které se rychleji prodávají i doplňují a vyžadují tudíž menší investice. Teprve po upevnění existence a získání dalšího kapitálu chtěl jsem rozšiřovati prodej na další obory, textiliemi počínaje. To se také postupně podle plánu dařilo, takže již v letech 1910 až 1911 zařídil jsem prodejny pánských látek, dámských vlněných látek, hedvábí, pracích látek, bílého zboží a tuctového zboží. V té době zaměstnával jsem v podniku mimo mne a mou choť, která je již od roku 1909 v podniku nepřetržitě a vytrvale činna, přes 30 sil. Několik měsíců před vypuknutím války koupil jsem dům v Praze, Belcrediho třídě č. 58, kde jsem hodlal vybudovat skutečný obchodní dům podle moderních zásad pokrokové ciziny. Světová válka zastihla podnik v největším rozmachu, další budování však úplně zastavila. Musel jsem odejiti na vojnu a odložit své velké plány na dobu poválečnou, vrátím-li se živ a zdrav. Podnik byl sice provozován, ale výsledky odpovídaly válečné době. Odbyt v textilních výrobcích v prvních letech války úplně ustal a veškeré úsilí bylo věnováno získávání potravin. Teprve roku 1916 až 1918 byla poptávka po textiliích, jejichž sklady mizely, suroviny se přestaly dovážeti, mnoho se spotřebovalo jen pro válečné potřeby a ceny stoupaly tolik, že se solidní obchodník rozpakoval za nové vyšší ceny kupovati, boje se při případném náhlém skončení války poklesu cen a tudíž ztráty.

Demobilisoval jsem v lednu 1919 a chopil jsem se ihned původní myšlenky vybudování obchodních domů. Přestavěl jsem svůj dům pro tyto účely. Když se vbrzku ukázala potřeba dalšího rozšíření, přestavoval, přistavoval a nastavoval jsem v letech 1920 až 1924 dům dále, rozšiřoval jsem obchodní dům o další oddělení, a to: kobereců, linolea, koženého zboží, pánského prádla, dámského prádla, pánské konfekce, chlapecké konfekce, dámské konfekce, dívčí konfekce, dětské konfekce, pánských a dámských klobouků a jiné. V roce 1925 jevila se další naléhavá potřeba zvětšiti dosavadní prodejny a zaříditi prodejny další. Přikoupen protilehlý dům do Veletržní třídy a spojen s tímto domem. Nové rozšířené místnosti po roce znovu nevyhovovaly požadavkům rapidně se zvyšujícího obratu. Bylo nutno zabrat veškeré místnosti obou domů, upravit je celé pro obchodní účely, opatřiti další provozovny nástavbou pater a zastavěním dvorů tak, aby provoz mohl býti úsporný a zákaznictvo získalo pohodlí. Koupěn tudíž rozestavěný dům v Praze VII., Zátíší 8, který byl co nejrychleji dostavěn k účelům nájemním a částečně i obchodním. Do něho přestěhování všichni nájemníci z obou obchodních domů a místnosti po nich upraveny na prodejny. Do obou domů byly postaveny pohodlné výtahy, pro každý dům zřízeno samostatné ústřední topení i větrání a všechny místnosti opatřeny parketami. Ze dvorů byly zřízeny prodejny s vrchním osvětlením, takže jsou tyto opatřeny krásným denním světlem, pro výběr barev velmi důležitým. Zřízeny prostorné šatny a úpravní pro personál i zákaznický, v domě vybudována vlastní elektrická transformační stanice, zkrátka provedeno vše, co moderní obchodní dům vyžaduje. Obchodní dům rozšířen tak o další prodejny, takže byl již úplně univerzální a jediný toho druhu v československé republice, v němž lze nakoupiti vše, co rodina a dům potřebuje.

Obchodní dům B+B v Ostravě

V dalších dvou letech se však ukázalo, že místnosti obchodních domů jsou opět malé, hledán v sousedství další dům, jehož koupě se však bohužel nedala nijak uskutečnit. Bylo tudíž pomýšleno na odlehčení obchodnímu domu zřizováním dalších obchodních domů ve větších městech republiky. V roce 1928 převzal jsem speciální obchodní dům "Lido" v Českých Budějovicích, který po vyklizení firmy Baťa přestavěn a rozšířen na univerzální obchodní dům pro jižní Čechy. Brzy poté byly najmuty velké plochy v paláci Pražských vzorkových veletrhů, rovnající se jednomu celému domu, kamž předsídlena prodejna a výstava dřevěného nábytku, vzorkárny, baletny železničních zásilek a zřízeny zásobní sklady. Na to vyskytla se příležitost ke koupi vhodné parcely pro obchodní dům v Moravské Ostravě. Koupě uskutečněna a započato ihned s výstavbou moderního obchodního domu, ježž bylo nutno řešiti podle speciálních požadavků. Tohoto projektování jsem se rovněž velkou měrou zúčastnil. Tento obchodní dům byl vystavěn nejen proto, aby ulehčil ústředí v Praze, nýbrž má sloužiti také jako budoucí ústředí pro obchodní domy na Slovensku a Podkarpatské Rusi, kde budou vybudovány ještě další, ovšem v menších rozměrech. Nestalo-li se tak, bylo to zaviněno pouze nastalou světovou hospodářskou krizí, která postihla i naši republiku. Konečně 17. září minulého roku (pozn. 1932) byl otevřen v mém kraji - v Plzni ve Fodermayerově ulici čtvrtý obchodní dům Brouk a Babka.

Svým milým rodákům vzkazují srdečné pozdravy. Dále jim radím, aby svým dětem nechali úplně volně rozhodovati o svém budoucím povolání. Z vlastní zkušenosti vím, jak blahodárně působí na mladého člověka, když může pracovati v oboru, jemuž se z vlastního popudu a záliby věnoval. Jen tak může se dopracovati nejlepších výsledků a nemůže se vymlouvat na rodiče, že mu v jeho předsevzetí bránili. Vychovává se tak dorost k značné odpovědnosti a samostatnosti, již náš národ a mladý stát ku své existenci potřebuje. Neplatí to snad jen pro obchodníka, nýbrž pro všechny obory práce, tedy jak pracovníky duševní, tak i pro občany pracující tělesně. Náš kraj a speciálně náš okres jest sice převážně zemědělský, ale i v tom oboru dá se, jak jsem ostatně i na svém otci pozoroval, uvědomělému, pokrokovému a s láskou pracujícímu jednotlivci docílití výborných výsledků.

Procestoval jsem v posledním roce celou západní Evropu včetně Anglie, jakož i skorem celou Ameriku, a vše, co jsem viděl, mne v tomto názoru jen utvrdilo.

Přeji svým krajanům, aby z nich vyšlo mnoho velkých mužů, kteří by byli chloubou našeho kraje a přispěli tak k povznesení našeho národa jak po stránce hospodářské, tak i kulturní.

V Praze dne 25. listopadu 1933.